

Keep on moving from English to Catalan: el determinisme lingüístic en la traducció del moviment

Àngels Culell Ribalta

**Treball final de la llicenciatura de Filologia Catalana
Universitat Oberta de Catalunya
Barcelona, 2 juny del 2013**

**Director: Jaume Mateu Fontanals
Consultora: Maria Gené Gil**

Resum

El propòsit d'aquest treball és fixar, basant-nos en l'anàlisi tipològica, les diferències lingüístiques en la construcció de les expressions de moviment de l'anglès i el català. Partim de la hipòtesi que en funció de l'origen de la llengua, s'apliquen solucions diferents a determinats problemes lingüístics que apareixen a l'hora de traduir un discurs. Analitzarem, doncs, el grau de fidelitat de la traducció quant a l'expressió del trajecte i de la manera. Per consegüent, estudiarem si hi ha cap pèrdua d'informació, de qualitat o de genuïtat en relació amb el text original servint-nos de la comparació d'ambdós estils narratius.

Per tant, l'interès per aquest projecte suscita dues qüestions a tractar. D'una banda, pel que fa als verbs de manera del moviment i als elements que indiquen direccionalitat, determinar si les asseveracions fetes per Slobin (1996, 1997) en el seu estudi de l'anglès i el castellà també podrien ser aplicables a l'anglès i al català. De l'altra, establir quines estratègies es poden aplicar per a expressar la manera del moviment.

Índex

1. Introducció	4
1.1. Objectius i metodologia	4
1.2. Estat de la qüestió sobre la influència de la tipologia lingüística en la traducció del desplaçament espacial	6
2. Expressió de la manera del moviment:	
<i>satellite-framed languages vs verb-framed languages</i>	8
2.1. Definició d'esdeveniment de moviment	8
2.2. Tipologia de l'expressió del moviment: les llengües de marc satèl·lit i les llengües de marc verbal	8
2.3. Implicacions a l'hora de traduir d'una llengua de marc satèl·lit a una llengua de marc verbal	10
3. Classificació i anàlisi de les construccions de moviment de l'anglès i del català	11
4. Estratègies de traducció: estudi lingüístic i estilístic	19
5. Conclusions	25
6. Bibliografia	28
7. Annexos	
7.1. Taula I: Buidatge dels verbs de moviment en anglès	30
7.2. Taula II: Buidatge dels verbs de moviment en català	43

1. Introducció

1.1 Objectius i metodologia

Aquest estudi se centra en dos objectius principals i un de complementari. En primer lloc, analitzarem com la tipologia lingüística influeix a l'hora d'expressar les construccions de moviment en una llengua de filiació germànica, l'anglès, i una de filiació romànica, el català. És a dir, volem posar en relleu com, en traduir, la construcció del discurs es fa de manera diferent a causa d'aquest determinisme lingüístic. En segon lloc, determinarem com es resolen determinades dificultats sorgides durant el procés de traducció de les expressions de moviment. A més, amb la intenció d'aprofundir en la nostra anàlisi, afegirem un tercer objectiu, complementari, ja que també ens hem proposat estudiar les discrepàncies entre l'anglès i el català a l'hora d'expressar el desplaçament en relació amb la qualitat i amb la genuïnitat de la traducció, avaluar si hi ha pèrdua d'informació pel que fa al text original, comparar els estils narratius i les estructures lingüístiques i, finalment, valorar el seu grau de fidelitat quant a l'expressió del trajecte i de la manera.

Per tal d'elaborar el nostre treball, compararem la versió original en anglès amb la traducció catalana del capítol sisè "Out of the frying-pan into the fire" ("Fugir del foc i caure a les brases") de la novel·la *The Hobbit or there and back again* de J. R. R. Tolkien (*El hòbbit o viatge d'anada i tornada*, traduïda per Francesc Parcerisas).

Quant a la metodologia que seguirem, un cop revisades les referències bibliogràfiques, en primer lloc, buidarem de les construccions de moviment del text font. En segon lloc, classificarem tant les construccions de moviment de l'obra original anglesa com les de la versió catalana. En tercer lloc, analitzarem contrastivament els diferents recursos expressius utilitzats tant per l'escriptor del text original com pel traductor, amb el propòsit de valorar les diferències que hi ha respecte a l'original, i la seva incidència en la qualitat i en la genuïnitat del text resultant. I, per acabar, verificarem si les conclusions a què va arribar

Slobin (1996, 1997) en el seu estudi de l'anglès i el castellà són vàlides també a l'hora de comparar l'anglès i el català.

1.2 Estat de la qüestió sobre la influència de la tipologia lingüística en la traducció del desplaçament espacial

Les primeres classificacions tipològiques quant a patrons de lexicalització desenvolupades per Talmy (1985) fan referència únicament a les construccions de moviment. Aquest autor analitza com es codifiquen, en diferents llengües, dos elements semàntics de l'esdeveniment de moviment: la manera del moviment i el trajecte. Fruit d'aquesta anàlisi contrastiva estableix una triple tipologia del moviment en funció de si el verb principal expressa la manera, el trajecte o el fons. En recerques posteriors, (Talmy 1991, 2000) estén la classificació tipològica d'esdeveniments de moviment a quatre tipus més d'esdeveniments genèrics amb propietats semàntiques i sintàctiques similars a les del moviment. Així doncs, a més del moviment, inclou en el concepte de macroesdeveniment els esdeveniments de canvi d'estat, d'accions correlatives, de context temporal i de realització. D'altra banda, amplia la seva investigació a la caracterització sintàctica del macroesdeveniment.¹ És a dir, en funció del patró propi de l'estructura conceptual del macroesdeveniment a l'hora de connectar amb l'estructura sintàctica corresponent, Talmy estableix que les llengües del món es poden distribuir en dues tipologies: les llengües de marc verbal i les llengües de marc satèl·lit.

A partir d'aquests treballs de Talmy (1985, 1991, 2000), són els estudis contrastius del psicolingüista nord-americà Slobin (1996, 1997) els que posen en relleu, des de la perspectiva de la lingüística cognitiva, les divergències existents entre els parlants de llengües romàniques i els de llengües germàniques a l'hora de construir les estructures sintàctiques que expressen el moviment. Slobin (1996) demostra que, en anglès i en castellà, l'aspecte, el

---

¹ El macroesdeveniment és el resultat de la integració de més d'un esdeveniment, tot i que es representa en una oració simple. Es considera, doncs, un esdeveniment complex per la seva integració i representació conceptual, l'estructura semàntica del qual està formada per l'esdeveniment marc, que és el principal, i el coesdeveniment, que és un esdeveniment subordinat.

trajecte i el temps no s'expressen de la mateixa manera, ja que són llengües amb trets estructurals diferents.

Els treballs sobre la matèria que es porten a terme per autors espanyols segueixen les línies d'anàlisi contrastiva iniciades per Talmy i Slobin. Cifuentes (2008) aprofundeix en les dificultats que sorgeixen a l'hora de traduir de l'anglès al castellà. Fa èmfasi en les diferències d'expressió d'ambdós estils narratius. Els estudis d'Ibarretxe (2003, en premsa) amplien aquesta comparativa a la llengua basca.

D'altra banda, d'acord amb les propostes de Talmy (1985) quant a tipologia lingüística, l'article de Mateu (1999) sobre l'ensenyament de segones llengües, analitza com el coneixement de les diferències tipològiques entre l'anglès i les llengües romàniques suposaria una millora en l'aprenentatge de la L2.

Finalment, en l'àmbit de la llengua catalana, tal com recull Gonzàlvez Escolano (2001), no s'ha dut a terme pràcticament cap treball contrastiu que estudiï les diferències a l'hora de traduir les expressions del moviment de l'anglès al català. Per tant, l'escassetat de treballs de recerca comparatius de les construccions de moviment del parell anglès-català atorga rellevància i originalitat al nostre estudi.

2. Expressió de la manera del moviment: *satellite-framed languages* vs *verb-framed languages*

2.1 Definició d'esdeveniment de moviment

Talmy (2000) postula que un esdeveniment de moviment bàsic es compon d'un objecte que anomena la **figura** (*Figure*), el qual es mou amb relació a un altre objecte de referència, el **fons** (*Ground*). A més d'aquests dos elements, el **trajecte** (*Path*) i el **moviment** (*Motion*), el complementen. El **trajecte** fa referència al camí que l'objecte **figura** segueix respecte a l'objecte **fons**, mentre que l'element **moviment** es refereix a la presència per si mateix de moviment en l'esdeveniment. A més, d'aquests quatre components interns, un esdeveniment de moviment es pot vincular a un coesdeveniment extern amb el qual suporta la relació de manera o causa.²

(1) Moviment – Manera

The pencil rolled off the table.

D'acord amb l'explicació anterior, en aquest exemple, *The pencil* és la figura, *the table* és el fons, *off* expressa el trajecte i *rolled* codifica el moviment i la manera.

2.2 La tipologia de l'expressió del moviment: les llengües de marc satèl·lit i les llengües de marc verbal

En el marc de la lingüística cognitiva, els estudis sobre semàntica conceptual duts a terme pel lingüista nord-americà Leonard Talmy (1991, 2000) estableixen l'existència d'una doble tipologia lingüística en funció dels esquemes nucli de lexicalització quant a de l'expressió dels esdeveniments de moviment: les llengües de marc satèl·lit (*satellite-framed languages*) i les llengües de marc verbal (*verb-framed languages*).

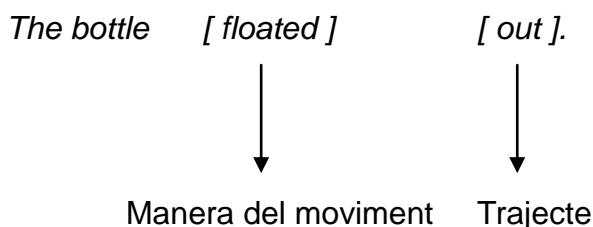
² En aquest treball només farem referència a la relació de l'esdeveniment de moviment amb el coesdeveniment extern de manera.

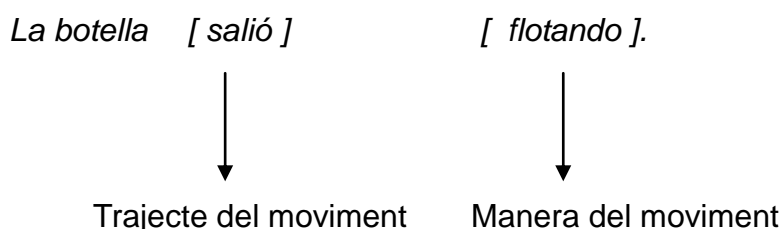
Les llengües de marc satèl·lit (p. e. l'anglès, l'alemany, el xinès) són aquelles en què l'esquema nucli del trajecte del moviment (*path*) el codifica un component que Talmy anomena *satèl·lit*, mentre que la informació sobre la manera del moviment la suporta el verb. Talmy (2000) defineix el *satèl·lit* en relació amb el verb com aquell element gramatical que s'integra en l'arrel verbal, amb excepció de les locucions preposicionals o les nominals. De fet, el satèl·lit pot ser un afix o un mot lliure. És a dir, inclou, segons la llengua, les formes gramaticals següents: les partícules verbals angleses, els prefixos separables i inseparables de l'alemany, els prefixos verbals llatins i russos, els complements verbals xinesos, entre d'altres.

Quant a les llengües de marc verbal, (p. e. les llengües romàniques, el japonès) l'esquema nucli del trajecte del moviment (*path*) es codifica en el verb, mentre que la manera del moviment es lexicalitza en un adjunt (que pot ser un sintagma preposicional, un gerundi, un adverbí).

(2) Llengua de marc satèl·lit:

(3) Llengua de marc verbal:

2.3 Implicacions a l'hora de traduir d'una llengua de marc satèl·lit a una llengua de marc verbal

Tal com recull Rojo (2009), a partir dels treballs de Talmy, Slobin (1996, 1997) va analitzar les conseqüències a l'hora de traduir d'una llengua de marc satèl·lit a una llengua de marc verbal. Concretament, va estudiar les solucions aplicades pels traductors en la traducció de la manera del moviment de l'anglès a l'espanyol. És a dir, va avaluar si havien optat per ometre la informació sobre la manera del moviment o, per contra, si hi havien afegit un element adjunt per tal d'expressar-ho. Va concloure que pràcticament en el 50% de les traduccions analitzades es tendia a suprimir l'expressió de la manera alhora que utilitzaven el verb correcte per codificar el trajecte del moviment.

(4) Martha **walked** **through** the park and along the avenues ...

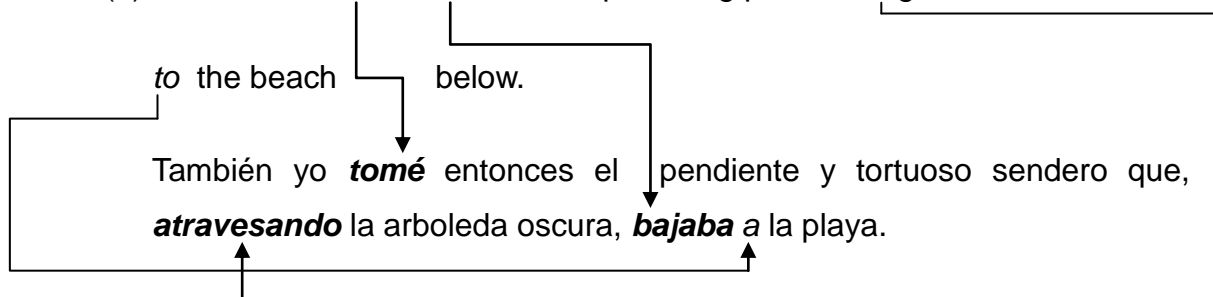
Martha **cruzó** el parque y paseó a lo largo de las avenidas ...

(5) Mrs Tranter **rustled** **forward**, effusive and kind.

Mrs Tranter **se adelantó**, efusiva y amable.

D'altra banda, les construccions angleses permeten descriure un trajecte complex utilitzant un sol verb, en el qual s'ha codificat la manera, i el trajecte del moviment s'expressa amb satèl·lits o preposicions. En canvi, les traduccions a l'espanyol tendeixen a la fragmentació del trajecte amb l'ús de més d'un verb.

(6) Then I, too, **went** down the steep twisting path **through** the dark woods

3. Classificació i anàlisi de les construccions de moviment de l'anglès i del català

Per tal d'analitzar com expressen lingüísticament el moviment llengües tipològicament diferents, en aquest cas, l'anglesa i la catalana, i posteriorment, poder concretar com es resolen determinades dificultats sorgides durant el procés de traducció, hem fet el buidatge de les construccions de moviment, tant de la versió anglesa com la seva traducció al català, que apareixen en el capítol sisè de la novel·la *The Hobbit or there and back again*. Amb aquest propòsit, hem elaborat dues taules: una que inclou els verbs de moviment de l'obra original anglesa, i l'altra, els de la versió en català, i els hem classificat en funció de si segueixen la tipologia de Talmy o no.

- [Taula I: Buidatge dels verbs de moviment en anglès](#)
- [Taula II: Buidatge dels verbs de moviment en català](#)

Per tant, hem destriat totes les expressions de moviment de l'original, incloses les que es repeteixen, i hem fet el mateix amb la traducció catalana corresponent. Pel que fa al text font, hem distingit 157 construccions de desplaçament i 162 en el text meta. La informació que extraïem del buidatge d'ambdós textos és la següent:

Versió anglesa:

- 65 construccions de moviment segueixen la tipologia que Talmy defineix per a les llengües de marc satèl·lit (és a dir, l'esquema nucli del trajecte del moviment el codifica el satèl·lit, mentre que la informació sobre la manera del moviment la suporta el verb).

'...so he **crept forward** carefully.'

- En 53 construccions de moviment, el trajecte és codificat pel satèl·lit.

'**Out of the frying-pan into** the fire.'

D'aquests 53, en 24 casos, el verb codifica també el trajecte, però no la manera del moviment.

*'We are going to **turn aside** here **out** of the path...'*

I, en 18, el verb és neutre, és a dir, no expressa ni la manera del moviment ni el trajecte.

*'...to **go back into** the horrible, horrible tunnels...'*

- En 15 construccions de moviment, el trajecte és expressat pel verb. En cap cas, la manera del moviment no és codificada ni pel verb mateix ni pel satèl·lit.

*'...**rising** all the time...'*

- En 10 construccions de moviment, el verb suporta l'expressió de la manera del moviment. En cap cas, el trajecte no és codificat ni pel verb mateix ni per un satèl·lit.

*'Bless me, how they **jumped!***

- Només en un cas, un satèl·lit codifica la manera del moviment, i en quatre, és el gerundi que ho expressa.

*'...till we had **dashed through** the gate guards, **out of** the lower door, and **helter-skelter down** here'*

*'...the disturbed stones **went bounding** and **spinning** among the...'*

- En sis construccions de moviment, el verb és neutre, és a dir, no codifica ni la manera del moviment ni el trajecte. A més, aquesta informació tampoc s'expressa amb el suport d'un satèl·lit.

*'...I **go and leave** you here...'*

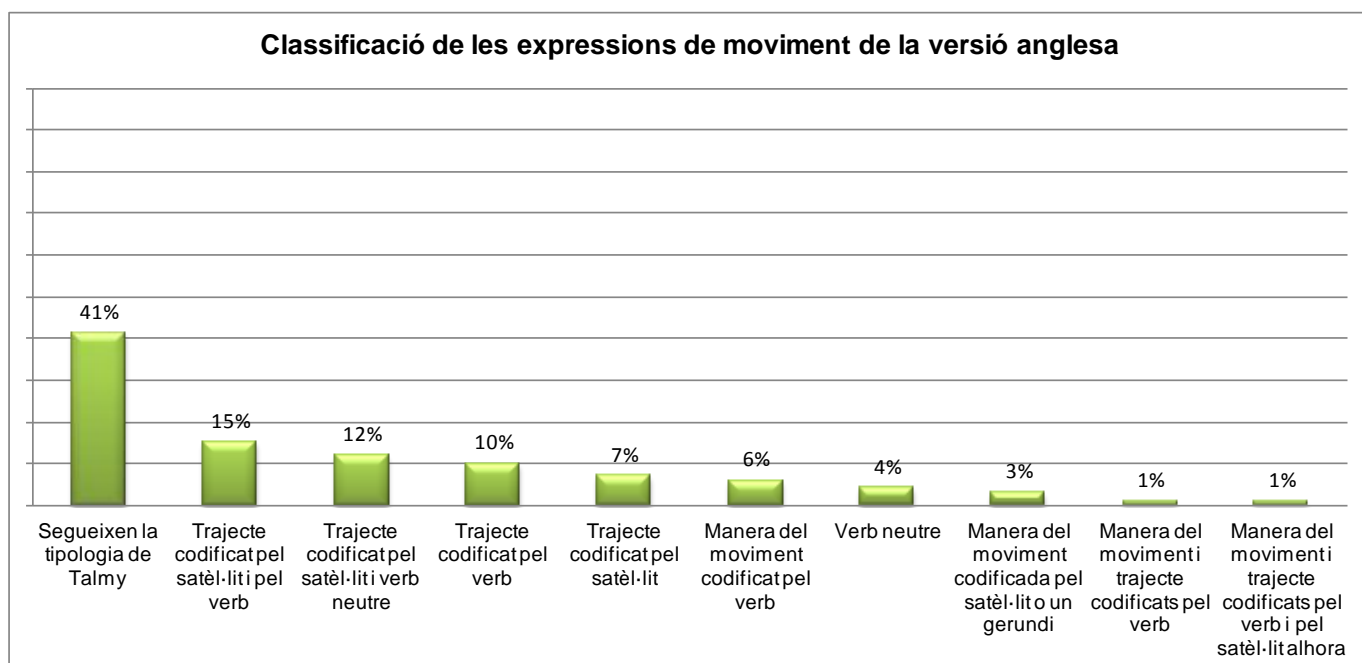
- En dos casos, el verb codifica tant la manera del moviment com el trajecte. A més, el trajecte també és expressat pel satèl·lit.

‘...till their own friends **chased** them **away** and they **fled off down** the slopes...’

- En una construcció de moviment, tant el verb com el satèl·lit codifiquen la manera del moviment i el trajecte alhora, en tractar-se d’un verb sintagmàtic (*phrasal verb*).

‘He thought I really knew the way out, and so he was **making for**³ it.’

Gràfic 3.1.

Versió catalana:

- Set construccions de moviment segueixen la tipologia que Talmy defineix per a les llengües de marc verbal (és a dir, l’esquema nucli del trajecte

³ En aquest cas, he aplicat les definicions de *make for* del “Longman Dictionary of Phrasal Verbs” (1983) i de “The Collins English Dictionary” (2013), les quals destaquen la manera del moviment (moure’s de manera ràpida, de pressa, en una direcció determinada). A més, el context en què l’autor l’usa ens dóna a entendre que el moviment s’ha fet ràpidament.

del moviment el codifica el verb, mentre que la informació sobre la manera del moviment es lexicalitza en un adjunt). Alhora, en un cas, el verb també codifica la manera del moviment.

“...**s’hi llençaven en picat** i els obligaven a **fugir**, amb grans esgarips, **cap a llurs coves**,”

“...vam veure que els goblins xisclaven i **fugien comes ajudeu-me**.”

- En 22 construccions de moviment, el trajecte és codificat pel satèl·lit.

“**Continuaven sempre endavant**.”

D’aquests, en 10 casos, el verb codifica també el trajecte.

“...i **pujaren amunt, amunt, tan alt com...**”

I, en cinc, el verb és neutre, és a dir, no expressa ni la manera del moviment ni el trajecte.

“...van **anar baixant, baixant, baixant cap a la rotllana dels llops...**”

- En 56 construccions de moviment, el trajecte és expressat pel verb. En cap cas, la manera del moviment no és codificada ni pel verb mateix ni pel satèl·lit.

“...i **sortir amb ells...**”

- En 26 construccions de moviment, el verb suporta l’expressió de la manera del moviment.

“...i **corrien pel bosc...**”

D’aquestes 26, en quatre construccions, el satèl·lit codifica també la manera del moviment.

“...aviat fragments més grossos de roques clivellades **saltaren avall amb grans patacades**...”

- En cinc casos, el satèl·lit codifica la manera del moviment, i en dos, és el gerundi que ho expressa, i en una, és el participi.

“...mentre que els que s'incendiaven **corrien enfollits**...”

- En tres construccions de moviment, el verb és neutre, és a dir, no codifica ni la manera del moviment ni el trajecte. A més, aquesta informació tampoc s'expressa amb el suport d'un satèl·lit.

“...podia copsar un conill que es **movia** pel camp,...”

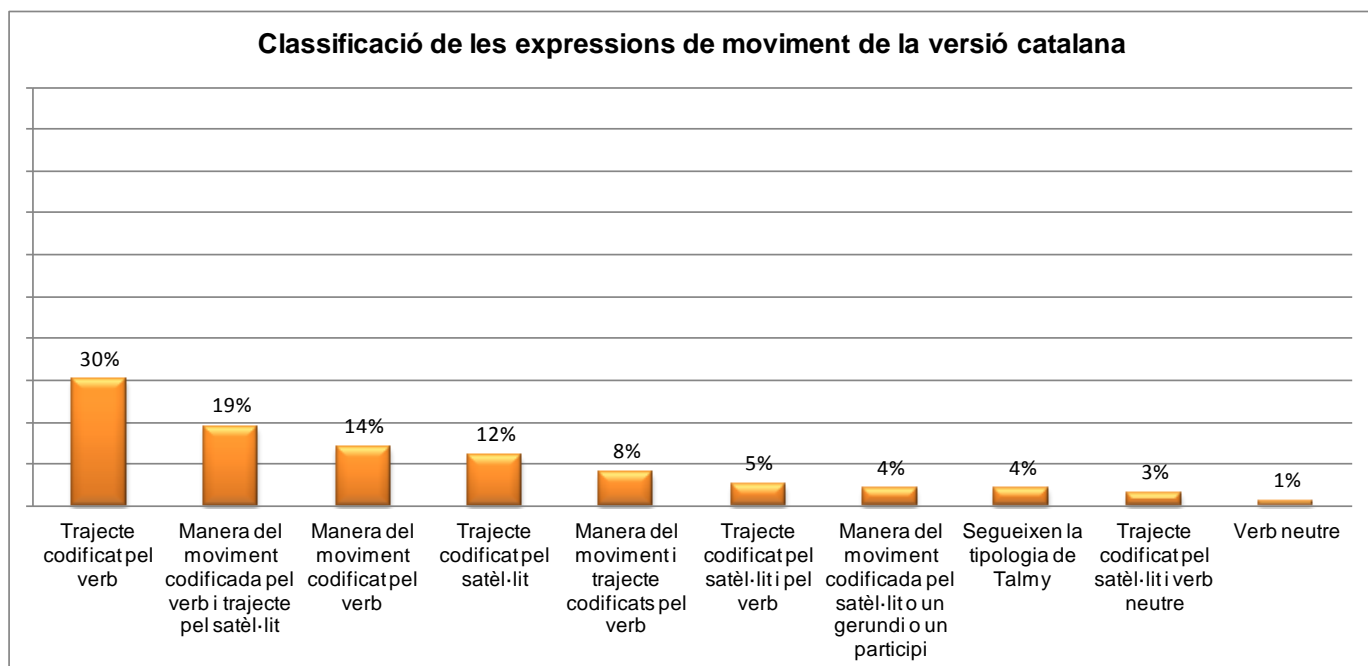
- En 16 casos, el verb codifica tant la manera del moviment com el trajecte. A més, en tres construccions el trajecte també és expressat pel satèl·lit.

“**Enfileu-vos als arbres, de pressa!**”

- En 35 construccions de moviment, la manera del moviment la suporta el verb, mentre que el trajecte el codifica el satèl·lit.

“...els goblins que **dansaven en un cercle**,...”

Gràfic 3.2.

Altres valoracions que podem extreure a partir de la comparativa entre les expressions de moviment en anglès i en català són que:

- El 33,84% de les construccions de moviment que segueixen la tipologia de Talmy en l'original anglès es repliquen en la traducció catalana amb el mateix esquema. En un dels casos, en català, un dels satèl·lits codifica la manera del moviment i no el trajecte com en anglès.

*'...still **wandered on**, **out of** the little high valley, **over** its edge, and **down** the slopes beyond;'* / "Continuar **caminant a la ventura**, més **enllà de** la petita vall elevada, **per damunt de** la carena, i **avall** pels vessants que seguien;"

- El 16,92% de les construccions de moviment que segueixen la tipologia de Talmy en l'original anglès es tradueixen al català únicament amb la codificació del trajecte en el verb (*tornar, acostar-se, girar, sortir,...*). I en el 12,30%, el verb suporta també l'expressió de la manera del moviment (*enfilat-se, assaltar, fugir*).

- En un percentatge idèntic, el 16,92%, l'expressió del moviment segons la tipologia de Talmy en anglès es tradueix al català amb la codificació de la manera del moviment únicament en el verb (*esmunyir-se, caminar, llançar, rodar, córrer, saltar, volar*).
- El 5,10% dels verbs de moviment codifiquen el trajecte tant en la versió anglesa com en la catalana (*escapar, seguir, perseguir, aplegar-se, enlairar-se*).
- Les construccions de moviment que en anglès tant el verb com el satèl·lit codifiquen el trajecte, a l'hora de traduir-les, donen una gran diversitat d'estructures sintàctiques:
  - El 41,7% codifica el trajecte en el verb (*sortir, baixar, arribar, saltar, apropar-se, tornar, caure*).
  - En el 25% tant el verb com el satèl·lit codifiquen el trajecte (*davallar fins al cor mateix, caure al damunt, caure cap a ...*).
  - En el 12,5% el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte (*saltar en terra, voleiar en cercles per dalt de*).
  - En el 8,33% tant el verb com el satèl·lit codifiquen la manera del moviment (*fendre en picat,...*).
  - En el 4,17% el verb codifica el trajecte i el satèl·lit la manera del moviment (*llançar-se en picat*).
  - En el 4,17% el verb és neutre i el trajecte és expressat pel gerundi i el satèl·lit (*anar baixant, baixant, baixant cap a*).
- El 71,42% de les construccions de moviment que segueixen la tipologia que Talmy defineix per a les llengües de marc verbal corresponen, en la versió original, al patró definit per a les llengües de marc satèl·lit.
- El 14,30% de les construccions de moviment que segueixen la tipologia que Talmy defineix per a les llengües de marc verbal, en el text font es reflecteix en un estructura en què tant el verb com el satèl·lit expressen el trajecte. I, també en un 14,30%, es reflecteix en un patró de verb neutre i trajecte codificat pel satèl·lit.
- Només el 16,67% de les expressions de desplaçament en català codifiquen la manera del moviment en el verb. I d'aquestes, el 3,09% també la suporta en el satèl·lit.

A partir de l'extracció de les construccions de desplaçament d'ambdues versions, l'anglesa i la catalana, podem determinar que la narració en llengua anglesa transmet més informació sobre la manera del moviment a través del verb (*wander, creep, crawl, squeeze, nip, snap, roll, trudge, slide, swing, swarm, limp, scuttle, clamber, spring...*), d'acord amb el patró de lexicalització que Talmy atribueix a les llengües de marc satèl·lit. Per contra, les llengües de marc verbal, com és el català, tendeixen a recórrer a l'ús d'adjunts (*a la ventura, sense ordre ni concert, comes ajudeu-me, amb grans patacades, enfollits, corrent, serpentejant...*) per a expressar la descripció de la manera del moviment. Per tant, pot produir-se una pèrdua d'informació sobre la manera del moviment durant el procés de traducció. De fet, en el text meta, el traductor s'ha decidit, en bona part dels casos, per l'alternativa dels verbs que codifiquen el trajecte, amb el suport d'un adjunt en alguns d'ells.

D'altra banda, pel que fa a la trajectòria del moviment, les llengües de marc satèl·lit l'especifiquen molt més que les de marc verbal, que s'inclinen per remarcar quin és el resultat final del desplaçament (*entrar, sortir,...*). Per tant, no és estrany l'ús d'un verb de moviment seguit de diferents satèl·lits que indiquen el trajecte (*wander on, out of..., over..., down; sweep up into; dash through..., out of; turn aside... out of*). Per contra, en el text català, aquesta estructura o s'ha mantingut (*caminant a la ventura, més enllà de..., per damunt..., avall...*), o s'ha traduït amb un o més verbs que expressen trajectòria (*sortírem disparats..., de..., aixecà..., ...girarem i sortirem...*).

Tot i això, però, cal dir que pràcticament en el 50% de les traduccions al català de totes les construccions de moviment, la informació de la manera del desplaçament s'ha conservat (un 33% únicament codificada en el verb, un 8% en el verb que alhora també expressa el trajecte, i un 4% en un satèl·lit, un gerundi o un participi i un 4% seguint la tipologia de Talmy quant a llengües de marc satèl·lit).

D'altra banda, en bona part dels verbs considerats neutres, és a dir, buits de contingut semàntic quant a trajecte i manera del desplaçament, s'ha codificat la trajectòria a través dels satèl·lits (tant en el cas del text font com el meta) i la

manera del moviment amb gerundis pel que fa l'original (*went clattering down; went bounding and spinning*).

Finalment, un 8% dels verbs de la narració catalana suporten tant la manera com el trajecte del moviment, mentre que és només un 1% dels verbs del text original.

4. Estratègies de traducció: estudi lingüístic i estilístic

En general, la traducció catalana és força fidel a la versió original anglesa pel que fa a la construcció del discurs. Tot i així, trobem alguns exemples de canvis d'ordre, ja sigui perquè s'adeqüen millor a la sintaxi catalana, ja sigui per a donar èmfasi o destacar un fet en concret ('*His stomach felt all empty and loose and his legs all wobbly, now that the excitement was over*'. (page 112) / "*Tenia la panxa buida i rondineta, i, ara que l'excitació havia passat, les cames li feien figa*". (pàgina 111) o '*It was the trees at the bottom that saved them*'. (page 113) / "*El que els salvà foren els arbres del capdavall*". (pàgina 112)). Cal assenyalar també la utilització de frases subordinades en la traducció catalana ('*He was on a stony path **winding downwards** with a rocky wall on the left hand; ...*'. (page 106-107) / "*Es trobava en un viarany de pedruscall **que feia una sèrie de giragonses camí avall**, amb una paret de roca a mà esquerra; ...*". (pàgina 105)). El text original és força descriptiu i dinàmic, cosa que afavoreix la riquesa de lèxic i que, per tal de mantenir-ho en la versió catalana, el traductor ha optat per l'ús d'una gran varietat de verbs, noms i adjectius. Per exemple:

1. *When they began to go down this, rubbish and small pebbles rolled away from their feet; soon larger bits of split stone went clattering down and started other pieces below them slithering and rolling; then lumps of rock were disturbed and bounded off, crashing down with a dust and a noise. Before long the whole slope above them seemed on the move, and they were sliding away, huddled all together, in a fearful confusion of slipping, rattling, cracking slabs and stones. (page 113)*

"Quan començaren a baixar-hi, *el reble i les pedres petites* es posaren a *rodolar* sota llurs peus; aviat fragments més grossos de *roques clivellades* saltaren amb *grans patacades*, tot *arrossegant* altres trossos que també *relliscaven i rodolaven*; i alguns *pics de penyals* van *esberlar-se i caigueren*, *xocant amb gran traüt i polseguera*. En poc de temps tot el pendent, per damunt i per sota d'ells, semblava en moviment, i tots *s'esllavissaven* muntanya avall, *amuntegats* els uns amb els altres, en un

batibull espantós de pedres i lloses que saltaven, entrexocaven i cruixien".
(pàgines 111 i 112)

2. *They limped along now as fast as they were able down the gentle slopes of a pine forest in a slanting path leading steadily southwards. At times they were pushing through a sea of bracken with tall fronds rising right above the hobbit's head; at times they were marching along quiet as quiet over a floor of pine-needles; and all the while the forest-gloom got heavier and the forest-silence deeper. (page 114)*

"Tot ranquejant, tiraren endavant tan de pressa com van poder, tot baixant a través dels pendents suaus d'un bosc de pins per un caminet que davallava directament vers el sud. De tant en tant havien d'obrir-se pas a través d'una mar de falgueres amb fullam tan alt que s'enlairava pel damunt del cap del hòbbit; d'altres vegades progressaven sobre una catifa de pinassa més callats que un mort; però sempre l'obagor del bosc s'anà fent més densa i el silenci més pregon". (pàgines 112 i 113)

Un altre element que podem remarcar, és l'ús d'expressions col·loquials i frases fetes catalanes:

'...then drat him, I say'. (page 107) / "...¿sabeu que us dic?, que demà m'afaitareu! (pàgina 106)

'...we saw the goblins running back yelping'. (page 108) / "...vam veure que els goblins xisclaven i fugien comes ajudeu-me". (pàgina 107)

'...he sat down and told them everything' (page 109) / "...en Bilbo s'assegué i els explicà tot fil per randa". (pàgina 108)

L'estudi contrastiu dels verbs de moviment de l'anglès i el castellà de Slobin (1996b) posa de manifest que el lèxic de la llengua anglesa és més ric en verbs de manera del moviment i en elements que indiquen direccionalitat.

Aquesta afirmació, que també podríem aplicar a la llengua catalana, dependria del domini i del coneixement de la llengua que tingués el traductor. Com més

bo i ampli fos aquest domini, més possibilitats d'ésser creatiu a l'hora de traduir. De fet, en el cas concret que estem analitzant, la traducció de Parcerisas del capítol sisè de *The Hobbit or there and back again* és força fidel a l'original quant a l'essència i el sentit que Tolkien va donar al text.

Altres aspectes rellevants a l'hora de comparar les dues versions, l'original en anglès i la traduïda en català, són:

A. La utilització de verbs que incorporen la manera de desplaçar-se en el significat del verb, però no la direcció. A la versió catalana dels exemples (3) (4), (6) i (7) la manera concreta com es realitza el desplaçament no queda reflectida, ja que els verbs *creep*, *crawl*, *trudge* i *sweep* es tradueixen per verbs que expressen de forma molt general la manera del desplaçament (*acostar-se*, *ficar-se*, *caminar* i *aixecar el vol*). Tot i així, en els exemples (4) i (6) el context pot donar-nos una idea de com es duu a terme aquest desplaçament (per exemple: *trudge* implica caminar amb esforç i per un terreny difícil; sabem que els protagonistes tenen gana, són perseguits i que estant caminant per un lloc força dificultós, ja que unes línies més avall se'ns diu que aquest camí difícil s'acaba), però en els altres dos exemples, no. En la primera frase en cap moment ni el verb *acostar-se* ni el context ens donen a entendre que el desplaçament es fa *arrossegant-se*, i a l'exemple núm. 5 *aixecar el vol* tampoc expressa clarament que aquest moviment sigui *ràpid, fort i contundent*.

D'altra banda, la traducció al català dels exemples (5), (8) i (9) sí que reflecteix la manera de desplaçar-se, però amb la incorporació de locucions adverbials (*sortir disparats*, *córrer sense ordre ni concert*, *llençar-se en picat* o *caure al damunt*). El trajecte ve caracteritzat per una preposició o un adverbi en la versió anglesa de tots els exemples. A la versió catalana, aquesta informació ja ens la proporciona el verb en els exemples (3), (5a), (7) i (8). Els altres també necessiten una preposició o un adverbi, o l'ajuda del context.

3. '...so he **crept** forward carefully'. (page 106)

“...de manera que s’hi acostà amb moltes precaucions”. (pàgina 105)

4. ‘...as he **crawled** into the bushes at the edge of the dell’. (page 107)

“...mentre es ficava per entre els matolls al marge mateix de la fondalada”.
(pàgina 106)

5. ‘...till we had **dashed (a)** through the gate-guards, out of the lower door, and **helter-skelter (b)** down here’. (page 108)

“...almenys fins que sortírem disparats per entre els guardians de la porta, de la porta de baix, i correguérem fins aquí sense ordre ni concert”. (pàgina 107)

6. ‘...and **trudge** on-...’. (page 113)

“...i a caminar toquen...”. (pàgina 111)

7. ‘He **swept** into the air, and immediately two of his guards from the rocks at either hand leaped up to follow him’. (page 121)

“Aixecà el vol en la nit i, d’immediat, dos dels seus guardes a costat i costat s’enlairaren per seguir-lo”. (pàgina 118)

8. ‘...they **swooped** on them and drove them shrieking back to their caves,...’. (page 121)

“...s’hi llençaven en picat i els obligaven a fugir, amb grans esgarips, cap a llurs coves,...”. (pàgina 119)

9. Over them **swooped** the eagles; the dark rush of their beating wings smote them to the floor or drove them far away;...’. (page 124-125)

“Les àguiles els queien al damunt; els cops obscurs de llur aleteig els tombaven per terra o els obligaven a fugir lluny,...”. (pàgina 122)

B. L'ús de verbs de moviment que no expressen ni el trajecte ni la manera del desplaçament, per tant serà necessari incorporar una construcció amb un altre verb en gerundi per a reflectir la manera de desplaçar-se, i adverbis o preposicions per a mostrar el trajecte. En anglès, la manera del moviment, en els exemples (10) i (11) s'expressa amb verbs en gerundi i en l'exemple (12) amb una locució adverbial. El trajecte s'indica amb satèl·lits.

10. 'Then suddenly goblins **came running up yelling**'. (page 122)

"Llavors, de cop i volta, aparegueren els goblins, corrent i cridant". (pàgina 120)

11. '...as he **came hurtling down** like a thunderbolt'. (page 124)

"...mentre s'abatia sobre ells com un llamp". (pàgina 122)

12. 'Then he set one alight with bright blue fire, and **threw it whizzing down** among the circle of the wolves'. (page 120)

"...n'encengué una amb un enlluernador foc de color blau i la **llançà amb un brunzit al** cercle dels llops". (pàgina 117)

C. Es produeixen construccions feixugues en algunes traduccions.

13. 'Then I followed him, because I heard him talking to himself.' (page 109)

"Llavors l'he seguit perquè sentia que parlava **sol**". (pàgina 108)

14. 'A wolf **snapped at** his cloak as he swung up,...'. (page 117)

"Un llop **féu un salt amb la boca oberta per mossegar-lo** per la capa en el moment que s'enfilava,...". (pàgina 115)

15. 'He was discussing plans with the Great Eagle for carrying the dwarves and himself and Bilbo far away and setting them down well on their journey across the plains below'. (page 127)

“En Gandalf discutia amb el Senyor de les àguiles els plans perquè duguessin els nans, ell i en Bilbo ben lluny, i els dipositessin ben enllà en llur camí a través de les planures d’allà dessorra”. (*pàgina 126*)

En aquest cas, el fet de mantenir-se fidel a l’estructura original fa que en la versió catalana el text soni molt carregat i forçat.

D. Apareixen pocs verbs de moviment d’arrel llatina (excepte el verb *escape*, i puntualment algun altre) en la versió anglesa, ja que no es tracta d’un text formal, sinó d’una narració fantàstica adreçada a un públic juvenil. D’aquí que en certs aspectes, la narració es podria considerar-se un pèl infantil.

16. ‘Goblins do not usually **venture** very far from their mountains...’. (*page 118*)

“D’habitud el goblins no s’aventuren gaire lluny de les muntanyes,...”. (*pàgina 116*)

17. ‘So I jumped over him and **escaped**, and ran down to the gate’. (*page 110*)

“De manera que li he saltat pel damunt i he escapat, i corre que correràs fins a la porta”. (*pàgina 108*)

En resum, podem afirmar que en aquesta traducció es respecten, en general, aquells aspectes que segons Gonzàlvez i Escolano (2001) el traductor català ha de tenir en compte:

- a) Evitar centrar-se en la manera de desplaçar-se en totes aquelles construccions originals angleses que no tenen la manera focalitzada, però, que un cop es traduïssin a la nostra llengua, podríem ser reconstruïdes gràcies al context, cosa que donaria lloc a una construcció redundant.
- b) Usar aquells verbs que inclouen en els seus trets semàntics el trajecte.

5. Conclusions

L'estil narratiu de la novel·la fantàstica de Tolkien destaca pel fet de ser una prosa imaginativa i expressiva que obliga el traductor a fer ús dels diferents recursos lingüístics disponibles en la seva llengua per tal de mantenir el nivell de l'obra amb un lèxic efectiu i exuberant similar a l'original. En el cas que estem analitzant, podem afirmar que la traducció al català de Parcerisas (feta el 1983) conserva el ritme i l'expressivitat del text font gràcies al vocabulari divers i abundós. És a dir, Parcerisas du a terme una traducció fiable, acurada i força fidel al text original. La seva versió manté un paral·lelisme amb la intenció de l'autor, ja que transmet l'esperit que conforma aquesta narració de Tolkien.

Slobin (1996) va concloure que entre una llengua de marc satèl·lit com és l'anglesa i una de marc verbal com és la castellana existeixen certes diferències en com es lexicalitza el trajecte i la manera del moviment que incideixen en l'estil narratiu. Slobin recalca que en anglès es descriu molt més la manera del moviment que no pas en castellà, fet que provoca, a l'hora de traduir, una pèrdua d'informació. De fet, la tendència és la substitució de l'expressió de la manera del desplaçament pel trajecte. Pel que fa a la nostra anàlisi d'una traducció al català, podem afirmar que aquesta tendència es compleix de la mateixa manera que en castellà. Per tant, en aquest sentit, els postulats de Slobin també són vàlids per a la llengua catalana.

Segons Cifuentes (2008), citant Slobin (1996), destaca el dinamisme i la profusió de detalls quant al desplaçament de l'anglès en relació amb el castellà. Assenyala l'ampli lèxic verbal a l'hora d'expressar la manera del moviment i l'ús corrent del verb seguit de diverses trajectòries en els originals en anglès. En canvi, pel que fa als textos meta en castellà, afirma que l'estil narratiu és més estàtic, amb una descripció del trajecte gens complexa i posant l'èmfasi en el resultat final del moviment. També es remarca on té lloc l'esdeveniment de moviment, i la descripció de l'estat físic i mental dels personatges. Manifesta que amb això ja és suficient perquè el lector pugui deduir la manera i el trajecte del moviment. El fet que les restriccions lexicosintàctiques del castellà no permetin traduir tot el contingut original anglès indueix a què la manera del

moviment s'expressi amb adjunts, circumstància que fa la traducció més pesada i que, per tant, es tendeixi a ometre la informació sobre la manera de desplaçar-se. És a dir, es defuig la inclusió de detalls innecessaris per tal de respectar l'estil narratiu propi de la llengua castellà, mentre es confia en la inferència del lector per a fer-se intel·ligible el text.

En aquest sentit, pel que fa a com resoldre les dificultats que poden sorgir durant el procés de traducció, podem afirmar que la versió en català s'adequa força a les estratègies de traducció d'una llengua de marc satèl·lit a una de marc verbal quant a la substitució dels verbs que suporten la manera del moviment pels verbs que codifiquen el trajecte. Del buidatge de les expressions de desplaçament en ambdues llengües, observem que en l'original anglès un 44% de les construccions de moviment expressen trajecte, davant del 80% que ho fan en català. És a dir, el text català que hem analitzat segueix el patró que Gonzàlvez i Escolano (2001) formula per a la nostra llengua, que preminentment s'opti pels verbs que entre els seus trets semàntics s'indiqui el trajecte i, de retruc, s'eviti centrar-se en l'expressió de la manera del moviment, la qual es pot deduir pel context. Aquest patró està en línia amb una de les estratègies aplicades, que és la traducció de la informació de la manera del moviment amb adjunts o que, directament, s'ha suprimit la part que ho expressa. En atenció a això, és al traductor a qui correspon determinar quanta i quina informació sobre la manera del moviment vol donar. Val a dir, però, en relació amb la qualitat i la genuïtat de la traducció, que la versió catalana conserva l'expressivitat verbal de l'original i que en el 50% de les traduccions de totes les construccions de moviment, la informació de la manera del desplaçament s'ha conservat, ja sigui codificada només pel verb o, més minoritàriament, per l'adjunt, o un verb i l'adjunt. Per tant, segons aquestes xifres, podem afirmar que hi ha hagut pèrdua d'informació.

Per acabar, podem concloure que la nostra anàlisi lingüística comparada de les construccions de moviment de l'anglès i el català del capítol sisè de *The Hobbit or there and back again* posa en relleu com la construcció del discurs escrit es fa diferent d'acord amb la tipologia lingüística establerta per Talmy. Tanmateix, tot i les diferències entre els patrons de lexicalització de les llengües de marc

satèl·lit i les de marc verbal, hem de recalcar que el traductor ha optat per posar cura en què la versió en català es mantingui força fidel al significat de l'original.

6. Bibliografia

CIFUENTES PÉREZ, P. (2008). “La traducción de manera de movimiento en textos narrativos del inglés al español”. A *25 años de lingüística aplicada en España: hitos y retos*, pàg. 1001-1009.

CUENCA, M.J. & HILFERTY, J. (2013). *Introducción a la lingüística cognitiva*. Barcelona: Ariel.

GONZÀLVEZ I ESCOLANO, H. (2001). “Estudi contrastiu de l'expressió del desplaçament físic espacial en les traduccions de novel·les angleses al català. Unes quantes orientacions cognitives per als traductors”. Manuscrit inèdit, Universitat d'Alacant.

IBARRETXE-ANTUÑANO, I. (2003). “What translation tells us about motion: a contrastive study of typologically different languages”. *International Journal of English Studies*, 3(2): pàg. 151-176.

IBARRETXE-ANTUÑANO, I. (en premsa). “Linguistic typology in motion events: Path and Manner”. *Anuario del seminario de Filología Vasca 'Julio de Urquijo' - International Journal of Basque linguistics and Philology*.

MATEU, J. (1999). “Tipología lingüística y enseñanza de segundas lenguas”. A LOSADA, J. R. (ed.). *Actas del I Congreso Internacional de Lingüística contrastiva, Bilingüismo, Traducción y su aplicación a la enseñanza de segundas lenguas*, Servicio de publicaciones de la Universidad de Vigo.

ROJO, A. (2009). *Step by step. A course in contrastive linguistics and translation*. Berna: Peter Lang.

SLOBIN, D. I. (1996). “Two Ways to Travel: Verbs of Motion in English and Spanish”. A SHIBATANI, M. & THOMPSON, S. A. (eds.). *Grammatical constructions. Their form and meaning*. Oxford: Oxford University Press, pàg. 195-219.

SLOBIN, D. I. (1997). "Mind, Code and Text". A BYBEE, J. et al. (eds.). *Essays on language function and language type dedicated to Talmy Givón*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins, pàg. 437-467.

SLOBIN, D. I. (2004). "Relating narrative events in translation". A D. RAVID & H. B. SHYLDKROT, (Eds.). *Perspective on language and language development. Essays in honor of Ruth A. Berman*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

TALMY, L. (1991). "Path to realization: a typology of event conflation". A *Berkeley Linguistic Society* 7: pàg. 480-519.

TALMY, L. (2000). *Toward a Cognitive Semantics*. Cambridge, MA: MIT Press.

TOLKIEN, J. R. R. (1991). *The Hobbit or There and Back Again*. London: HarperCollinsPublishers. Traducció al català: Parcerisas, F. *El hòbbit o viatge d'anada i tornada*. Barcelona: La Magrana, 26a ed., 2010. L'Esparver, 26.

7. Annexos

7.1 Taula I: Buidatge dels verbs de moviment en anglès

	Versió anglesa	Tipologia de Talmy (<i>satellite-framed languages</i>)	No segueix la tipologia de Talmy
p. 106	...had escaped ...		el verb codifica el trajecte
	... wandered on and on ...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...still wandered on , out of the little high valley, over its edge, and down the slopes beyond;	el verb codifica la manera del moviment els satèl·lits codifiquen el trajecte	
	...to go back into the horrible, horrible tunnels...	verb neutre	
	...he must turn back ...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...so he crept forward carefully.	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
p. 107	He crept still nearer ,...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...as he crawled into ...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...and come along with them,...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
	...to go back now into those abominable tunnels...	verb neutre	

		els satèl·lits codifiquen el trajecte	
p. 108	...I go and leave you here...	verbs neutres	
	...we saw the goblins running back yelping.	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	' follow me everybody!'		el verb codifica el trajecte
	...till we had dashed through the gate guards, out of the lower door, and helter-skelter down here.	el verb codifica la manera del moviment els satèl·lits <i>through, out of</i> codifiquen el trajecte	el satèl·lit <i>helter-skelter</i> codifica la manera del moviment
	Bless me, how they jumped !	el verb codifica la manera del moviment	
	...who let people walk right into them ...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
p. 109	'Oh, just crept along ...very carefully and quietly'.	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...has crept along carefully and quietly under my very nose ...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	I ran ,...	el verb codifica la manera del moviment	
	He thought I really knew the way out, so he was making for ⁴ it.	el verb i el satèl·lit codifiquen la manera del moviment i el trajecte alhora	
p. 110	...I could not get by .	verb neutre	

⁴ Phrasal verb (*to head towards, esp in haste*)

		el satèl·lit codifica el trajecte	
	So I jumped over him and escaped , and ran down to the gate.	<i>jumped over / ran down</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte	<i>escaped</i> : el verb codifica el trajecte
	But I squeezed through all right...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...he talked about dodging guards, jumping over Gollum, and squeezing through ,...	<i>dodging</i> : el verb codifica la manera del moviment. <i>jumping over / squeezing through</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte	
	...people had given up going that way ,...	verb neutre el satèl·lit codifica el trajecte	
p. 111	...soon there will be no getting over the mountains at all.	verb neutre el satèl·lit codifica el trajecte	
	...he had nipped inside the crack, just as it snapped to .	<i>nipped inside / snapped to</i> : els verbs codifiquen la manera del moviment i els satèl·lits codifiquen el trajecte	
	He followed after the drivers and...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
p. 112	...they had all escaped ,...		el verb codifica el trajecte
	We must be getting on at once ,...	verb neutre el satèl·lit codifica el trajecte	
	They will be out after us...	verb neutre el satèl·lit codifica el trajecte	

	...after we have passed .		el verb codifica el trajecte
	We have gone miles and miles , and come right down through the heart of the mountains,...	<i>have gone</i> : verb neutre	
		<i>come right down through</i> : els satèl·lits codifiquen el trajecte	<i>come right down through</i> : el verb codifica el trajecte
	'unless you like to go back and...'	verb neutre	
		el satèl·lit codifica el trajecte	
p. 113	...we must just tighten our belts and trudge on ...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	As they went on ...	verb neutre	
		el satèl·lit codifica el trajecte	
	They still went on and on .	verb neutre	
		el satèl·lit codifica el trajecte	
		<i>go down</i> : verb neutre	
		<i>go down</i> : el satèl·lit codifica el trajecte	
		<i>rolled away</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte	
	When they began to go down this, rubbish and small pebbles rolled away from their feet; soon larger bits of split stone went clattering down and started other pieces below them slithering and rolling ;	<i>went clattering down</i> : verb neutre	
		<i>went clattering down</i> : el satèl·lit codifica el trajecte	<i>went clattering down</i> : el gerundi codifica la manera del moviment
	<i>slithering and rolling</i> : ambdós verbs codifiquen la manera del moviment		

	...then lumps of rock were disturbed and bounded off, crashing down ...	<i>bounded off / crashing down</i> : els verbs codifiquen la manera del moviment i els satèl·lits codifiquen el trajecte	
	...they were sliding away , huddled all together, in a fearful confusion of slipping, rattling , cracking slabs and stones.	<i>sliding away</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte <i>slipping / rattling</i> : ambdós verbs codifiquen la manera del moviment	
	They slid into the edge...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	Some caught hold of the trunks and swung themselves into lower branches,...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
p. 114	...the disturbed stones went bounding and spinning among the...	<i>went bounding and spinning</i> : verb neutre	<i>went bounding and spinning</i> : els gerundis codifiquen la manera del moviment
	...even goblins tracking us will have a job to come down here quietly.	el satèl·lit codifica el trajecte	<i>come / tracking</i> : ambdós verbs codifiquen el trajecte
	...to send stones bouncing down on our heads.	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	We are going to turn aside here out of the path...	els satèl·lits codifiquen el trajecte	el verb codifica el trajecte
	They limped along now as fast as...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	At times they were pushing through a sea of bracken...	el satèl·lit codifica el trajecte	

	...at times they were marching along quiet as quiet...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
p. 115	...they came suddenly to an opening...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
	Escaping goblins to be caught by wolves!		el verb codifica el trajecte
	“ Out of the frying-pan into the fire”	els satèl·lits codifiquen el trajecte	
p. 116	Up the trees quick!	el satèl·lit codifica el trajecte	
	They run to the trees...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...or were slender enough to swarm up .	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...and up they went as high as ever...	verb neutre el satèl·lit codifica el trajecte	
	...a tree into which they could not climb ,...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
	He could not get into any tree, and was scuttling about from trunk to trunk ...and has a dog after it.	<i>get into</i> : verb neutre <i>get into</i> : el satèl·lit codifica el trajecte <i>scuttling about from trunk to trunk</i> : el verb codifica la manera del moviment I el satèl·lit codifica el trajecte	
	... down tunnels and up trees!...	els satèl·lits codifiquen el trajecte	
p. 117	... getting nearer and nearer .	verb neutre els satèl·lits codifiquen el trajecte	

...he climbed down to the bottom branch...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
So Dori actually climbed out of the tree and let Bilbo scramble up and stand on his back .	<i>climb out of</i> : el satèl·lit codifica el trajecte	<i>climb out of</i> : el verb codifica el trajecte
	<i>scramble up and stand on his back</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte	
The wolves trotted howling into the clearing.	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
...he had clambered off his shoulders into the branches, and then he jumped for the branches himself.	<i>clambered off ... into</i> : el verb codifica la manera del moviment i els satèl·lits codifiquen el trajecte <i>jumped for</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte	
A wolf snapped at his cloak as he swung up ,...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
...and leaping up at the trunk,...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
But even the wild Wargs cannot climb trees.		el verb codifica el trajecte
More and more kept coming in .	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
...while all the rest went and sat in...	verb neutre	

p. 118	Goblins do not usually venture far from their mountains, unless they are driven⁵ out and..., or are marching to war.	els verbs codifiquen la manera del moviment els satèl·lits codifiquen el trajecte	
	...they sometimes used to go on raids ,...	verb neutre	
	The Wargs had come to meet the goblins...		el verb codifica el trajecte
	...men had of late been making their way back into it from the South,...	el satèl·lit codifica el trajecte	
p. 119	...to come by night upon some of the villages...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
	...and carried back as prisoners to their caves.	el satèl·lit codifica el trajecte	
	...had no intention of going away and letting the people up the trees escape ...	<i>going away</i> : verb neutre <i>going away</i> : el satèl·lit codifica el trajecte	<i>escape</i> : el verb codifica el trajecte
	...goblin soldiers would be coming down from the mountains;	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
p. 120	...he was leaping to and fro yelping horribly.	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...and he leaped in the air ten feet, and then rushed round and round the circle...	el verb codifica la manera del moviment el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...unless they rolled over quick...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	

⁵ to move or cause to move rapidly by striking or throwing with force.

	...wolves were rolling over and over to put out...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...those that were burning were running about howling..., till their own friends chased them away and they fled off down the slopes...	<i>chased ... away / fled off down</i> : ambdós verbs codifiquen la manera del moviment els satèl·lits codifiquen el trajecte <i>running about</i> : el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	<i>chased ... away / fled off down</i> : ambdós verbs codifiquen el trajecte
p. 121	He swept up into the air... leaped up to follow him.	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	They circled up in the sky...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
	...could see a rabbit moving on the ground...	verb neutre	
	...as long lines of the wicked folk crept down the hillsides from their gate and wound into the wood.	els verbs codifiquen la manera del moviment els satèl·lits codifiquen el trajecte	
	...they swooped on them and drove ⁶ them shrieking back to their caves,...	<i>swooped on</i> : el satèl·lit codifica el trajecte <i>drove ... back to</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte	<i>swooped on</i> : el verb codifica el trajecte
	...and they flew away from the mountains, and slowly circling ever round and round they came down, down, down towards the ring of wolves...	<i>flew away from / circling ... round</i> : els verbs codifiquen la manera del moviment i els satèl·lits codifiquen el trajecte	

⁶ to move or cause to move rapidly by striking or throwing with force.

		came down, down, down towards: els satèl·lits codifiquen el trajecte	came down, down, down towards: el verb codifica el trajecte
p. 122	...and fled into the forest...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	But the wolf-guards did not leave the trees.	verb neutre	
	...they were leaping and howling round the trunks,...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	Then suddenly goblins came running up yelling.	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte el gerundi codifica la manera del moviment
	Others rushed round ...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
p. 123	...the goblins dancing round and round in a circle...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	Fly away little birds!	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	Come down little birds...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
	Go away!	verb neutre el satèl·lit codifica el trajecte	
p. 124	Then Gandalf climbed to the top...		el verb codifica el trajecte
	...as he got ready to spring down from on high...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	

	...as he came hurtling down like a thunderbolt.	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte el gerundi codifica la manera del moviment
	But he never leaped .	el verb codifica la manera del moviment	
	...the Lord of the Eagles swept down from above ,...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	Back swept the great birds..., and down they came ...	<i>Back swept</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte	
		<i>down ... came</i> : el satèl·lit codifica el trajecte	<i>down ... came</i> : el verb codifica el trajecte
p. 125	Over them swooped the eagles; the dark rush of their beating wings smote them to the floor or drove ⁷ them far away ;	<i>swooped over</i> : el satèl·lit codifica el trajecte	<i>swooped over</i> : el verb codifica el trajecte
		<i>drove ... far away</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte	
	Other birds flew to the tree-tops...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...who were scrambling up now...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	...and up they went together above...	verb neutre	

⁷ to move or cause to move rapidly by striking or throwing with force.

		el satèl·lit codifica el trajecte	
	Bilbo swinging in the air...	el verb codifica la manera del moviment	
	...the wolves were scattering far and wide ...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
	A few eagles were still circling and sweeping above the battleground.		ambdós verbs codifiquen el trajecte
	The flames about the trees sprang suddenly up ...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	... rising all the time...		el verb codifica el trajecte
	...never having had to escape from wolves before.		el verb codifica el trajecte
p. 126	...were coming nearer ,...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
	...and fell onto the rough platform...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
	...he fall off that narrow place into the deep...	el satèl·lit codifica el trajecte	el verb codifica el trajecte
	Another eagle flew up .	el verb codifica la manera del moviment	
p. 127	...and was off again.	el satèl·lit codifica el trajecte	
	...and flew away with him...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
	The eagle came back ...and swooped off .	<i>came back / swooped off</i> : els satèl·lits codifiquen el trajecte	<i>came back / swooped off</i> : els verbs codifiquen el trajecte

	...except by jumping over a precipice.	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	
p. 130	...and wandered in his sleep into all his different rooms...	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte	

Segueix la tipologia de Talmy (*satellite-framed languages*)

El verb codifica el trajecte

El verb codifica la manera del moviment

El verb codifica la manera i el trajecte del moviment

El satèl·lit codifica el trajecte

El satèl·lit codifica la manera del moviment

El gerundi codifica la manera del moviment

El verb i el satèl·lit codifiquen la manera del moviment i el trajecte alhora

Verb neutre

7.2 Taula II: Buidatge dels verbs de moviment en català

Versió catalana		Tipologia de Talmy (<i>verb-framed languages</i>)	No segueix la tipologia de Talmy
p. 105	...havia escapat ...	el verb codifica el trajecte	
	Errà ⁸ d'una banda a l'altra...	el verb codifica el trajecte	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte
	Continuar caminant a la ventura, més enllà de la petita vall elevada, per damunt de la carena, i avall pels vessants que seguien;	el satèl·lit <i>a la ventura</i> codifica la manera del moviment	el verb codifica la manera del moviment i els satèl·lits <i>més enllà de, per damunt de</i> i <i>avall</i> codifiquen el trajecte
	... tornar a aquells túnels horribles,...	el verb codifica el trajecte	el satèl·lit codifica el trajecte
	...el seu deure era fer mitja volta ...	el verb codifica el trajecte	
	... s'hi acostà amb moltes precaucions.	el verb codifica el trajecte	
p. 106	S'arrossegà fins a situar-se més a prop ...		el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte
	...mentre es ficava per entre els matolls...	el verb codifica el trajecte	

⁸ Anar a l'atzar, d'una banda a l'altra

	...i sortir amb ells,...	el verb codifica el trajecte	
	...que ara tornem a ficar-nos en aqueixos túnels abominables...	el verb codifica el trajecte	
	...jo me'n vaig i us deixo aquí plantats...	el verb codifica el trajecte	
p. 107	...vam veure que els goblins xisclaven i fugien⁹ comes ajudeu-me.	<i>fugien comes ajudeu-me</i> : el verb codifica el trajecte i el satèl·lit codifica la manera del moviment	<i>fugien</i> : el verb codifica la manera del moviment
	« seguiu-me tots! »	el verb codifica el trajecte	
	...almenys fins que sortírem disparats per entre els guardians de la porta, de la porta de baix, i correguérem fins aquí sense ordre ni concert.	<i>sortírem disparats</i> : el verb codifica el trajecte i el participi codifica la manera del moviment <i>correguérem fins aquí sense ordre ni concert</i> : el satèl·lit codifica la manera del moviment	el satèl·lit codifica el trajecte <i>correguérem fins aquí sense ordre ni concert</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte
	...deixar que algú s'esmunyís al bell mig de la companyia...		el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte
p. 108	Això rai, arrossegant-me a poc a poquet , anant amb compte i ben callat.	el satèl·lit codifica la manera del moviment	el verb codifica la manera del moviment
	...m'havia passat per davant del nas sense clissar-lo,...	verb neutre	el satèl·lit codifica el trajecte

⁹ Allunyar-se corrent per tal d'evitar un dany, un perill.

	Però ell vingué a matar-me...	el verb codifica el trajecte	
	...i jo, vinga a córrer ,...		el verb codifica la manera del moviment
	...i es dirigia cap allà.	el verb codifica el trajecte	el satèl·lit codifica el trajecte
	...i no hi havia forma que pogués passar-hi .	verb neutre	el satèl·lit codifica el trajecte
	De manera que li he saltat pel damunt i he escapat , i corre que correràs fins a la porta.	<i>escapat</i> : el verb codifica el trajecte	<i>saltat pel damunt</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte <i>corre que correràs fins a</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte
	Però m'hi he pogut esmunyir malgrat tot ...		el verb codifica la manera del moviment
	...quan es referí a esquivar els vigilants, saltar per damunt Gòl-lum i esmunyir-se a través de ...		<i>saltar per damunt / esmunyir-se a través de</i> : els verbs codifiquen la manera del moviment i el satèl·lits el trajecte
p. 109	...la gent havia deixat de transitar per aquell camí...	verb neutre	
	...aviat no hi haurà manera de travessar les muntanyes.	el verb codifica el trajecte	
	...s'havia escolat escletxa endins en el moment precís que aquesta es tancava.		<i>escolat ... endins</i> : el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte

	Havia seguit els goblins...	el verb codifica el trajecte	
p. 110	...i tots havien escapat ...	el verb codifica el trajecte	
	Hem de prosseguir tot d'una ...	el verb codifica el trajecte	
	... sortiran a perseguir -nos...	el verb codifica el trajecte	
	...hores després d'haver- hi passat nosaltres.	verb neutre	el satèl·lit codifica el trajecte
p. 111	Hem recorregut moltes milles, i hem davallat fins al cor mateix de les muntanyes,...	<i>Hem recorregut</i> : verb neutre	
		<i>davallat</i> : el verb codifica el trajecte	<i>fins al cor mateix</i> : el satèl·lit codifica el trajecte
	... fora que vulgueu tornar-vos-en ...	el verb codifica el trajecte	
	... estrenyeu-vos fort el cinturó i a caminar toquen ...		el verb codifica la manera del moviment
	Mentre avançaven ...	el verb codifica el trajecte	
	Continuaven sempre endavant .		el satèl·lit codifica el trajecte
	Quan començarem a baixar-hi , el reble i les pedres petites es posaren a rodolar sota llurs peus; aviat fragments més grossos de roques clivellades saltaren avall amb grans patacades , tot arrossegant altres trossos que també relliscaven i rodolaven ;	<i>saltaren amb grans patacades</i> : el satèl·lit codifica la manera del moviment	<i>rodolar sota llurs peus / saltaren avall</i> : els verbs codifiquen la manera del moviment i els satèl·lits codifiquen el trajecte
<i>baixar-hi</i> : el verb codifica el trajecte		<i>saltaren amb grans patacades / arrossegant / relliscaven / rodolaven</i> : els verbs codifiquen la manera del moviment	

			<i>baixar-hi</i> : el satèl·lit codifica el trajecte
p. 112	...alguns pics de penyals van esberlar-se i caigueren, xocant ...	el verb codifica el trajecte i el gerundi la manera del moviment	
	...tots s'esllavissaven muntanya avall , amuntegats els uns amb els altres, en un batibull espantós de pedres i lloses que saltaven, entrexocaven i cruixien.		<i>s'esllavissaven muntanya avall</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte <i>saltaven, entrexocaven</i> : els verbs codifiquen la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte
	Anaren a parar a l'extrem...		el satèl·lit codifica el trajecte
	Alguns s'aferraren als troncs i s'enfilaren a les branques més baixes,...	el verb codifica el trajecte	el verb codifica la manera del moviment
	...les roques més grosses que havien caigut saltaven i rodolaven, al fons de la vall, entre les falgueres...		ambdós verbs codifiquen la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte
	Això ens ha fet avançar un bon tros de camí...	el verb codifica el trajecte	
	I els goblins que ens persegueixen se'n veuran de verdes i madures si volen baixar per aquí sense fer soroll.	ambdós verbs codifiquen el trajecte	
	... llançar -nos tots aquests rocs pel cap.		el verb codifica la manera del moviment
	Aquí mateix girarem i sortirem del camí...	ambdós verbs codifiquen el trajecte	

	Tot ranquejant , tiraren endavant tan de pressa com...	el gerundi codifica la manera del moviment i el verb codifica el trajecte	el satèl·lit codifica el trajecte
p. 113	De tant en tant havien d'obrir-se pas a través d' una mar de falgueres...		<i>obrir-se pas a través de</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte
	...d'altres vegades progressaven sobre una catifa de pinassa més callats que un mort;...	el verb codifica el trajecte	
	...per fi arribaren sobtadament a una clariana...	el verb codifica el trajecte	
p. 114	Escapar dels goblins per anar a caure entre els llops!	ambdós verbs codifiquen el trajecte	
	« fugir ¹⁰ del foc i caure a les brases».	<i>fugir</i> : el verb codifica el trajecte	<i>fugir</i> : el verb codifica la manera del moviment
		<i>caure a</i> : el verb codifica el trajecte	<i>caure a</i> : el satèl·lit codifica el trajecte
	Enfileu-vos als arbres, de pressa!	el verb codifica el trajecte	el verb codifica la manera del moviment
	...i tots van córrer cap als arbres...		el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte
	...eren prou prims per pujar-hi .	el verb codifica el trajecte	

¹⁰ Allunyar-se corrent per tal d'evitar un dany, un perill.

	...i pujaren amunt, amunt , tan alt com...	el verb codifica el trajecte	el satèl·lit codifica el trajecte
	...havia trobat un arbre al qual els altres no podien grimpar ,...	el verb codifica el trajecte	el verb codifica la manera del moviment
	No havia pogut pujar a cap arbre, i corria d'un tronc a l'altre ...i té un llebrer que l' encalça .	<i>pujar</i> : el verb codifica el trajecte	<i>corria d'un tronc a l'altre</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte <i>encalça</i> : el verb codifica la manera del moviment
p. 115	...per baixar-lo als túnels i pujar-lo als arbres!	ambdós verbs codifiquen el trajecte	
	...cada cop s'acostaven més .	el verb codifica el trajecte	
	... afanyeu-vos!		el verb codifica la manera del moviment
	... baixà fins a la darrera branca...	el verb codifica el trajecte	
	...en Dori hagué de saltar en terra i deixar que Bilbo li pugés a l'esquena i s'agafés.	<i>pugés</i> : el verb codifica el trajecte	<i>saltar en terra</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte
	...els llops van assaltar la clariana tot udolant.	el verb codifica el trajecte	el verb codifica la manera del moviment
	Esperà fins que aquest hagué saltironejat de les seves espatlles per enfilarse a les branques i aleshores saltà també ell.	<i>enfilarse</i> : el verb codifica el trajecte	<i>saltironejat de</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte <i>enfilarse</i> : el verb codifica la manera del moviment

			<i>saltà</i> : el verb codifica la manera del moviment
	Un llop féu un salt amb la boca oberta per mossegar-lo per la capa en el moment que s'enfilava ,...		<i>féu un salt</i> : el verb codifica la manera del moviment
	...i saltava cap al tronc,...	<i>s'enfilava</i> : el verb codifica el trajecte	<i>s'enfilava</i> : el verb codifica la manera del moviment
	Però els wargs salvatges no poden grimpar als arbres,...		el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte
		el verb codifica el trajecte	el verb codifica la manera del moviment
p. 116	Cada cop eren més els que hi arribaven .	el verb codifica el trajecte	
	... s'aplegaven asseguts ...	el verb codifica el trajecte	
	D'habitud els goblins no s'aventuren gaire lluny de les muntanyes, com no en siguin expulsats i..., o vagin a la guerra;	<i>expulsats</i> : el verb codifica el trajecte	
		<i>vagin a</i> : verb neutre	el satèl·lit codifica el trajecte
	...de vegades solien sortir a fer ràtzies ,...	el verb codifica el trajecte	
	Els wargs s'havien aplegat ¹¹ per trobar-se amb els goblins,...	el verb codifica el trajecte	
	...el qual segurament encara estaven perseguint .	el verb codifica el trajecte	
	...alguns homes agosarats provinents del sud s'havien obert camí , terra endins ...		<i>s'havien obert camí ... endins</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte

¹¹ Arribar

p. 117	...de caure de nit sobre alguns dels llogarets...	el verb codifica el trajecte	
	...i s'endurien com a presoners a llurs cavernes.	el verb codifica el trajecte	
	...no tenien cap intenció d' allunyar-se i de deixar que la gent que era dalt dels arbres escapés ,...	ambdós verbs codifiquen el trajecte	
	...començarien a arribar des de les muntanyes els soldats goblins;	el verb codifica el trajecte	el satèl·lit codifica el trajecte
p. 118	...el llop començà a donar bots a una banda i a una altra , tot udolant esgarrifosament.		<i>donar bots a una banda i a una altra</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte
	...i aquest botà pels aires deu peus, i després corregué donant voltes i més voltes ...		<i>botà / corregué donant voltes i més voltes</i> : els verbs codifiquen la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte
	...si no s'apressaven a rodolar ràpidament per terra,...		<i>s'apressaven a rodolar</i> : ambdós verbs codifiquen la manera del moviment
	...de llops que no paraven de rodar per apagar...		el verb codifica la manera del moviment
	...mentre que els que s'incendiaven corrien enfollits ..., fins que llurs amics els foragitaven i hagueren de córrer vessants avall ...	<i>corrien enfollits</i> : el participi codifica la manera del moviment	Corrien enfollits / córrer ... <i>avall</i> : els verbs codifiquen la manera del moviment i el satèl·lit <i>avall</i> codifica el trajecte
		<i>foragitar</i> : el verb codifica el trajecte	
Aixecà el vol..., s'enlairaren per seguir-lo.	ambdós verbs codifiquen el trajecte		

	Voleiaren en cercles per dalt del cel...		el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte
p. 119	...podia copsar un conill que es movia pel camp,...	verb neutre	
	...mentre llargues corrues d'aquells éssers perversos brollaven des de llur porta, escampant-se muntanya avall i serpentejant cap al bosc.	... <i>serpentejant cap a</i> : el gerundi codifica la manera del moviment	<i>brollaven des de ...</i> , <i>escampant-se ... avall</i> : el verb codifica la manera del moviment i el gerundi i el satèl·lit el trajecte <i>serpentejant cap a</i> : el satèl·lit codifica el trajecte
	... s'hi llençaven en picat i els obligaven a fugir ¹² , amb grans esgarips, cap a llurs coves,...	<i>s'hi llençaven en picat</i> : el verb codifica el trajecte i el satèl·lit la manera del moviment	<i>fugir ... cap a</i> : el satèl·lit codifica el trajecte
	...ni foragitar-les de les muntanyes.	<i>fugir ... cap a</i> : el verb codifica el trajecte	<i>fugir ... cap a</i> : el verb codifica la manera del moviment
	...tot envolant-se des de les muntanyes, i sense parar de descriure cercles, van anar baixant, baixant, baixant cap a la rotllana dels llops...	<i>anar</i> : verb neutre	<i>envolant-se</i> : el verb codifica la manera del moviment <i>anar baixant, baixant, baixant cap a</i> : els gerundis i el satèl·lit codifiquen el trajecte
	...i corrien pel bosc...		el verb codifica la manera del moviment

¹² Allunyar-se corrent per tal d'evitar un dany, un perill.

	... saltaven i udolaven al costat dels troncs,...		el verb codifica la manera del moviment
	Llavors, de cop i volta, aparegueren els goblins, corrent i cridant.	el gerundi codifica la manera del moviment	
	Uns tercers començaren a córrer amunt i avall ...		el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte
	...els goblins que dansaven en un cercle ,...		el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte
p. 121	Voleu , ocellets, voleu !		el verb codifica la manera del moviment
	Baixeu ocellets,...	el verb codifica el trajecte	
	Fora d'aquí , marrecs!		el satèl·lit codifica el trajecte
	Llavors en Gandalf s'enfilà fins al cim de l'arbre.	el verb codifica el trajecte	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte
p. 122	...i es disposà a saltar des de dalt de tot sobre les llances...		el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte
	...mentre s'abatia sobre ells com un llamp.	el verb codifica el trajecte	el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte
	Però no arribà a saltar .		el verb codifica la manera del moviment
	...el Senyor de les Àguiles fendí l'aire des de les altures ,...		el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte

Les grans aus que l'acompanyaven voleiaren enrera i fendiren en picat ...		<i>voleiaren enrera</i> : el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit el trajecte
	<i>Fendiren en picat</i> : el satèl·lit codifica la manera del moviment	<i>fendiren en picat</i> : el verb codifica la manera del moviment
Les àguiles els queien al damunt ; els cops obscurs de llur aleteig els tombaven per terra o els obligaven a fugir ¹³ lluny;	<i>queien / tombaven</i> : ambdós verbs codifiquen el trajecte	<i>queien al damunt</i> : el satèl·lit codifica el trajecte
	<i>fugir</i> : el verb codifica el trajecte	<i>fugir</i> : el verb codifica la manera del moviment
Altres aus volaren fins a les capçades dels arbres...		el verb codifica la manera del moviment i el satèl·lit codifica el trajecte
...que ara s'enfilaven més amunt ...	el verb codifica el trajecte	el verb codifica la manera del moviment
		<i>més amunt</i> : el satèl·lit codifica el trajecte
...i amunt sortiren tots dos volant , per sobre...	<i>sortiren ... volant</i> : el verb codifica el trajecte i el gerundi la manera del moviment	<i>amunt</i> : el satèl·lit codifica el trajecte
En Bilbo balancejant-se en l'aire,...		el verb codifica la manera del moviment
...llops s'escampaven per tot arreu ...	el verb codifica la manera del moviment	el satèl·lit codifica el trajecte
Encara quedaven algunes àguiles que voleiaven el camp de batalla i fendien els aires.		<i>voleiaven / fendien</i> : ambdós verbs codifiquen la manera

¹³ Allunyar-se corrent per tal d'evitar un dany, un perill.

			del moviment
	Les flames dels arbres pujaren de sobte fins a...	el verb codifica el trajecte	
p. 123	...ja eren cel amunt, sense parar d' enlairar-se ...	el verb codifica el trajecte	
	...mai no s'havia vist obligat a fugir dels llops.	el verb codifica el trajecte	el verb codifica la manera del moviment
	... s'acostaven ...	el verb codifica el trajecte	
	...i caigué a la plataforma matussera...	el verb codifica el trajecte	
	...per si queia d' aquella mena de lleixa estreta cap a les ombres...	el verb codifica el trajecte	el satèl·lit codifica el trajecte
p. 124	Aviat n' arribà una altra.	el verb codifica el trajecte	
	...i marxà volant .	el verb codifica el trajecte i el gerundi la manera del moviment	
	L'àguila tornà ,...i s'envolà .	<i>tornà</i> : el verb codifica el trajecte	<i>s'envolà</i> : el verb codifica la manera del moviment
	...sinó era saltant per sobre un precipici.		el verb codifica la manera del moviment el satèl·lit codifica el trajecte
p. 127	...i, en somnis, entrà a totes les diferents habitacions...	el verb codifica el trajecte	

Segueix la tipologia de Talmy (<i>verb-framed languages</i>)
Segueix la tipologia de Talmy (<i>satellite-framed languages</i>)
El verb codifica el trajecte
El verb codifica la manera del moviment
El verb codifica la manera i el trajecte del moviment
El satèl·lit codifica el trajecte
El satèl·lit codifica la manera del moviment
El gerundi / participi codifica la manera del moviment
Verb neutre